J. Myanmar. Acad. Arts Sci. 2019 **Vol. XVII. No. 6A**

မြင့်ဆွေ၏လူပျိုဖခင်ပေးစာများ လေ့လာချက်

ကြည်ကြည်မြင့်*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် မြင့်ဆွေ၏ လူပျိုဖခင်ပေးစာကို လေ့လာတင်ပြထားသော စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ပေးစာပေါင်း ၁၀ စောင် ပါရှိပါသည်။ သားမရှိသေးသောသူက မိမိနိုင်ငံသား လူငယ်များအားလုံးကို သားကဲ့သို့ သဘောထားကာ နိုင်ငံရေးအသိ၊ နိုင်ငံ့သားကောင်းတို့၏ အသိမှန်၊ အတွေးမှန်များ ရရှိစေရန် ဖခင်တစ်ယောက်နေရာမှနေ၍ အသိပေးရေးသား ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုခေတ် ထိုအခါက နိုင်ငံရေး အခြေအနေကို နောက်ခံပြု ရေးသားထားပါသည်။ လူငယ်များ အတွေးမမှားစေရန် ဆုံးမရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်း၏ အခန်း(၁)တွင် ပေးစာသဘော၊ အခန်း(၂)တွင် မြင့်ဆွေ၏ လူပျိုဖခင်ပေးစာများထဲမှ (၂)စောင်ကို လေ့လာတင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရ – ***လူ့ကျင့်ဝတ်၊ စာပေးပို့သူ၊ စာခံယူသူ၊ ဆုံးမ လမ်းညွှန်ချက်၊ လူ့တာဝန်၊ လူ့အခွင့်အရေး။***

နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာစာပေရှိ ပေးစာများထဲမှ မြင့်ဆွေ၏ လူပျိုဖခင်ပေးစာကို လေ့လာတင်ပြထားသော စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ မြင့်ဆွေ၏ ပေးစာများဖြစ်သော တော်လှန်ရေးနေ့ကစာတစ်စောင်၊ ဖာသကြာ်န်၊ အလုပ်သမားနေ့၊ ကဆုန်လပြည့် ဘုရားနေ့လော၊ နယ်ချဲ့အိမ်စောင့်ခွေးနှင့် ပစ္စက္ခဗမာစာပေသမိုင်း၊ ခေတ်တော်နှင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ကိုရီးယားစစ်ပွဲနှင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် မာ့က္ခဝါဒ၊ ဝါတွင်း အိမ်ထောင်ပြုသင့် မပြုသင့်၊ အိမ်ထောင်ရေးအဘိဓမ္မာသစ် တို့ထဲမှ နှစ်ပုဒ်ကို လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။ စာရေးသူအနေနှင့် မြန်မာပြည်သူပြည်သား လူငယ်များသည် ဤပေးစာများကို ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် ရာဇဝင်ပြောင်းလဲရေး လူ့တာဝန်ကြီးကို မဆုတ်မနစ် ထမ်းဆောင်ကြလိမ့်မည်ဟု ရည်ရွယ်ကြောင်းလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

* ဒေါက်တာ၊ ကထိက၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

၁။ ပေးစာဟူသည်

ပေးစာ ဟူသည် အသိပေးသော စာဖြစ်ပြီး သုတ၊ ရသသဘော ပါဝင်သည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်က တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ပေးပို့သောစာဖြစ်သော်လည်း အများသိစေရန်နှင့် ဗဟုသုတဖြစ်စေရန်အထိ ရည်ရွယ်ချက်ကျယ်ပြန့်ပြီး ရင်းနှီးသည့်လေသံ ပါဝင်သည်။ ခံစားမှုသဘော ပါဝင်သည်။ ပေးစာဖြင့် ပရိသတ်ကို အသိပေးလိုသော စေတနာအရင်းခံပြီး ရေးသားတင်ပြသော စာများ ဖြစ်ပါသည်။ စာပေနှင့်ပတ်သက်၍ မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)က–

> "စာပေရေးသားရာတွင် စာရေးသူတို့ ထားရှိသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် နှစ်မျိုး ရှိပါသည်။ ပထမတစ်မျိုးမှာ စာဖတ်သူကို အသိဉာဏ်ဗဟုသုတ ပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူသည် အကြောင်းအရာ တစ်ရပ်ကို စာဖတ်သူ သိနားလည်အောင်၊ ဗဟုသုတဖြစ်အောင် ရည်ရွယ် ရေးတတ်သဖြင့် ထိုစာမျိုးသည် အသိပေးစာ၊ ပညာပေးစာ၊ သုတစာ ဖြစ်လာပါသည်။ နောက်တစ်မျိုးမှာ စာဖတ်သူ၏ စိတ်ထဲတွင် စေတနာတစ်ခုခု ပေါ်ပေါက်လာအောင် နှိုးဆော် ပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်သည်။ စေတနာရည်ရွယ်ချက်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုစာမျိုးသည် စေတနာနှိုးစာ၊ ရသစာ ဖြစ်လာပါသည်"[၁]

ဟု 'စကားပြေသဘောတရား စကားပြေအတတ်ပညာ' စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

မြန်မာစာပေတွင် တွေ့ရှိရသော ပေးစာများကို လေ့လာရာတွင် ပေးစာများသည် အကြောင်းအရာအမျိုးမျိုးကို စာရေးသူတို့၏ အတွေ့အကြုံနှင့် စေတနာအလျောက် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ပေးစာဟု ဆိုသည့်အတွက် စာရေးသူက သူရည်ရွယ်ဦးတည်သူ တစ်ဦးဦးထံသို့ ရည်ညွှန်းရေးသားသော စာပေမျိုးဟု နားလည်ရပါသည်။ လူတစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် လူမှုရေး၊ အိမ်တွင်းရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး စသည်ဖြင့် အသိပေး ပေးပို့သည့် စာမျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် စာအုပ် စာတမ်းအဖြစ်သို့ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသော ပေးစာများတွင်မူ အထက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်မျိုး၊ ပုံသဏ္ဌာန်မျိုးနှင့်ပင် ရေးသားသော်လည်း အကြောင်းအရာများကို

---

[၁] ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)၊ ၁၉၇၉၊ ၇။

ချဲ့ထွင်ကာ စာဖတ်ပရိသတ်များအား စာရေးသူက အသိပေးလိုသော ဗဟုသုတများကို ရေးသားလေ့ ရှိပါသည်။

၁၊ ၂။ ပေးစာသဘော

ပေးစာ၏သဘောမှာ စာပေးပို့သူနှင့် စာခံယူသူ(အညွှန်းခံပုဂ္ဂိုလ်) ဟူ၍ ပါရမည်။ ပေးစာနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်၌ Letter ဟု ပြန်ဆိုထားပါသည်။ Letter ဝေါဟာရကို မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးမှ ထုတ်ဝေသည့် အင်္ဂလိပ် မြန်မာ အဘိဓာန်တွင် စာသဝဏ်ဟု အနက်ဖွင့်ထားပါသည်။ A Handbook To Literature စာအုပ်တွင် ပေးစာ(Epistle)သည် စာတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုဝေါဟာရသည် ပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း၊ အုပ်စုအချင်းချင်းကြားတွင် သမားရိုးကျ စီကုံးရေးသား ပေးပို့သော သဘောဖြစ်သည်ဟု ကန့်သတ်ချက် ရှိသည်။ ပေးစာ(Epistle)သည် စာ(Letter)နှင့် ခြားနားသည်။ ၎င်းသည် အလိုအလျောက်ပြောဆိုသော၊ ရင်းရင်းနှီးနှီးပြောဆိုသော သီးသန့်ရေးသားပေးပို့သော စာများထက် သိမှတ်ဖွယ်ရာများပါသော စာမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ အစဉ်အလာအရ ပေးစာ(Epistle)သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းဂန်စာပေ၊ သမ္မာကျမ်းစာတို့နှင့် ဆက်စပ်မှု ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသည် ထိုအကြောင်းများသာ ဖြစ်ရမည်ဟု ကန့်သတ်ရန် မလိုအပ်ပေ ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ပေးစာ၏သဘောမှာ လက်တွေ့ဘဝတွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြန်အလှန် ရေးသားပေးပို့သော ပေးစာသဘောထက် ပိုမိုကျယ်ဝန်းသည်။ အကြောင်းအရာမှာလည်း စုံသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိခင်တစ်ဦးမှ သားတစ်ဦးသို့၊ ဖခင်တစ်ဦးမှ သမီးတစ်ဦးသို့ ပေးသော သဘောသက်သက်ထက် လောကတွင် ရှိသမျှသော သားများ၊ သမီးများအတွက် ရည်ညွှန်း၍ ရေးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ စာအုပ်စာပေများတွင် ပါဝင်သော ပေးစာများသည် ပုဂ္ဂလိကအချင်းချင်း ပေးသောစာထက် ရည်ညွှန်းခံ စာဖတ်ပရိသတ်မှာ များပြားသည်။ မည်၍မည်မျှဟု ကန့်သတ်မှုဘောင် မရှိပေ။ ထိုစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုသူတိုင်းအတွက် ရည်ရွယ်သည်။ သားအရွယ်၊ သမီးအရွယ်၊ တပည့်အရွယ် လူငယ်များအားလုံးအတွက် အသုံးဝင်စေမည့် ဆုံးမလမ်းညွှန်ချက်များ အတွေးအခေါ်များ၊ လူ့ကျင့်ဝတ်များ ပါဝင်သည့်အတွက် ပေးစာတွင်ပါဝင်သော အကြောင်းအရာကို လက်ခံလိုက်နာသင့်သည့် လူငယ်လူရွယ်အားလုံးနှင့် ပတ်သက်နေသည်။ စာရေးသူသည် မူလက မိမိ၏သား၊ သမီး၊ တပည့် တစ်ဦးဦးကို ရည်ညွှန်း၍ ရေးရန်စိတ်ကူး ဖြစ်ပေါ်ခဲ့နိုင်သည်။

စာရေးဆရာတို့သည် မိမိ၏အတွေးအခေါ်ကို ဖြန့်ဝေရာတွင် လူအများစု သိမှုနယ်ပယ် ကျယ်ပြန့်လာအောင် တင်ပြလေ့ရှိသည့်အလျောက် လောကတွင်ရှိသော သားများ၊ သမီးများ၊ တပည့်များ စသည်တို့ ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်သော အဖြစ်အပျက် များကို တင်ပြပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်ဖြစ်သော အပြုအမူ အပြောအဆို အတွေး အမြင်များကို လမ်းညွှန်လေ့ ရှိပါသည်။ အများအားဖြင့် ပေးစာရေးသူသည် ချစ်သမီးသို့ဟု ရည်ညွှန်းလျှင် ဖခင်တစ်ဦးဘဝကို ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး ဖခင်တစ်ဦး၏ အတွေ့အကြုံရှိသူ ဖြစ်ပေမည်။ ထိုအတွေ့အကြုံ ခံစားမှုဖြင့် ရေးဖွဲ့သောကြောင့် အများပရိသတ်အတွက် ရည်ညွှန်းရေးဖွဲ့သော ပေးစာပင် ဖြစ်လင့်ကစား တင်ပြ ရေးဖွဲ့ဟန်သည် မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ပြည့်လျှမ်းနေသည့်အလျောက် နူးညံ့သိမ်မွေ့နေ တတ်သည်။ ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာရှိပြီးလျှင် စာဖတ်သူ လူငယ် လူရွယ်တို့၏ စိတ်နှလုံးကို နူးညံ့စေသည်။ ယဉ်ကျေးလိမ္မာစေသည်။ ပေးစာဟန် စကားပြေကို သုံးခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူတို့၌ ထိုအကျိုးတရားကို ရရှိနိုင်ပါသည်။ သာမန် အသိပေး တင်ပြသော ဆောင်းပါးရေးဟန်ထက်ပို၍ ပေးစာရေးဟန်က မေတ္တာသဘော ရသသဘောများ ပါဝင်ပြီး စာဖတ်သူ၏စိတ်အာရုံကို စည်းရုံးဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု ထင်မြင်မိ ပါသည်။

ပေးစာကို ရေးသားရာ၌ စာရေးသူသည် မိမိရည်ညွှန်းသူ အရည်ညွှန်းခံကို ဦးတည်ပြောဆိုရသည်ဖြစ်သောကြောင့် ပြောသူနှင့်အညွှန်းခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပတ်သက်မှု တော်စပ်မှုကိုလိုက်၍ မိမိကိုယ်ကို ညွှန်းဆိုပြောလေ့ ရှိသည်။ ဖခင်ဖြစ်သူက သမီး ဖြစ်သူထံ ပေးစာပို့လျှင် သမီးရေ ဖေဖေက ဟု သုံးမည် ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူသည် အဖေတစ်ယောက်၏ ရှုထောင့်မှနေ၍ ကံသုံးပါး အမူအရာများကို သိခွင့်ယူကာ ရေးသားနေခြင်း ဖြစ်သည်။ အဖေတစ်ဦးတည်း၏ ရှုထောင့်မှ တင်ပြသောကြောင့် အဖေတစ်ဦး၏ သမီးအပေါ်ထားရှိသော မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှု၊ ကြည်နူးအားရမှု စသည့် ခံစားမှု လေသံများအားလုံး ပါဝင်နေသည့်အတွက် ပေးစာသည် လူ့သဘော လူ့သဘာဝများနှင့် သက်ဝင်လှုပ်ရှားနေသည်။ ဖခင်တစ်ဦး၏ လေသံမှ တစ်ဆင့် ဆင်ခြင်တုံတရား၊ မေတ္တာတရားများကို စာဖတ်သူတို့ နားလည်ခံစားလာ ကြရပါသည်။

၂။ မြင့်ဆွေ၏ လူပျိုဖခင်ပေးစာများ

လူပျိုဖခင်ပေးစာစာအုပ်ကို ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် စာရေးဆရာ မြင့်ဆွေ ရေးသားခဲ့ ပါသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ပေးစာပေါင်း ၁၀စောင် ပါရှိသည်။ ထိုခေတ် ထိုအခါက ဒီမိုကရေစီသစ်ကို ချီတက်နေသော တော်လှန်ရေးအင်အားစုနှင့် တော်လှန်ရေး

ဆန့်ကျင်သော အင်အားစုတို့ကြားတွင် မိမိသားပါသွားမည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် ဆုံးမရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပေးစာများတွင် စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု စသော လူမှုဆက်ဆံရေး အကြောင်းများကို ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုစာအုပ်၏ နိဒါန်း၌ စာရေးသူက–

> "မနုဿလူသားတို့သည် လူယဉ်ခေတ်တံခါးဝကို ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်လာသည့် အချိန်မှစ၍ လူ့တာဝန်၊ လူ့အခွင့်အရေး နှစ်ခုကို ခွဲခြား နားလည်လာခဲ့ကြပေသည်"[၁]

ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် စာရေးသူက–

> "လူတိုင်း၌ လူ့အခွင့်အရေး ရှိသကဲ့သို့ လူတိုင်းလူတိုင်း၌ လူ့တာဝန်လည်း ရှိသည်။ လူ့အခွင့်အရေးကို တောင်းဆိုလျှင် ထိုအခွင့်အရေး ရရှိရန်အတွက် လူ့တာဝန်ကို တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် ထမ်းဆောင်ကျင့်သုံးရန် မမေ့အပ်ပေ။ လူ့အခွင့်အရေးဆိုသည်မှာ တောင်းဆိုရုံနှင့် အလိုအလျောက် မိုးပေါ်ကကျလာသည့်အရာလည်း မဟုတ်။ စင်စစ် လူ့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ကျင့်သုံးသည့် အတိုင်းအတာ ပမာဏနှင့် အညီအမျှသာလျှင် လူ့အခွင့်အရေးကို ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်"[၂]

ဟု ဆိုထားပါသည်။

စာရေးသူက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ထိုစဉ်က အခြေအနေကို သုံးသပ်တင်ပြထားပြန်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ပဒေသရာဇ်တစ်ပိုင်း ကိုလိုနီတစ်ပိုင်းဘဝတွင် ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ထိုအခြေအနေမျိုးတွင် ပြည်သူများအနေနှင့် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးကို တောင်းဆိုရမည်။ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးသည် လူ့အခွင့်အရေးပင် ဖြစ်သည်။ ထိုလူ့အခွင့်အရေး ရရန်အတွက် တာဝန်ကြီးတစ်ရပ် ရှိသည်။ ထိုတာဝန်မှာ ရာဇဝင်ပြောင်းလဲရေးတာဝန်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ စာရေးသူအနေနှင့် မြန်မာပြည်သူပြည်သား လူငယ်များသည် ဤပေးစာများကို ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် ရာဇဝင်ပြောင်းလဲရေး လူ့တာဝန်ကြီးကို မဆုတ်မနစ် ထမ်းဆောင်ကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ကြောင်းလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ နိဒါန်း။
[၂] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ နိဒါန်း။

စာရေးသူ ဆရာမြင့်ဆွေက သားဖြစ်သူ မောင်အေးမြင့်ထံသို့ ပေးပို့သည့် ပေးစာအဖြစ် ရေးသားရခြင်းမှာ မောင်အေးမြင့်၏ အတွေးအခေါ်များကို ထိန်းသိမ်းပဲ့ပြင် လမ်းညွှန်ရန် ဖြစ်သည်။ နိဒါန်းတွင် မောင်အေးမြင့်၏ပေးစာကို ဖော်ပြထားသည်။ မောင်အေးမြင့်စာအရ လူပျိုဖခင်ပေးစာစာအုပ် ပေါ်ထွန်းစဉ် ခေတ်ကာလအခြေအနေ သိရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရေးနှင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးကို ဆက်စပ်တင်ပြထားပါသည်။ ဒုတိယစစ်ကြီးအပြီးတွင် ဖက်ဆစ်တို့၏ဝါဒ ကျဆုံးသွားသည်။ အမေရိကန်သည် ဒီမိုကရေစီဝါဒဟု ကမ္ဘာကို အသံကောင်းဟစ်ကာ ဖက်ဆစ်တို့၏နည်းကိုယူပြီး ကမ္ဘာ့ပြည်သူတို့ကို သူ၏အပေါင်းအဖော်များနှင့်အတူ စော်ကားနေသည်။ အမေရိကန်သည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ပြီး အာရှတိုက်ကိုလည်း အုပ်စိုးရန် ကြိုးစားနေသည်။ တတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ရေးကို အပြင်းအထန်ကြိုးစားနေသည်ဟု စာတွင်ပါရှိပါသည်။

၂.၁။ တော်လှန်ရေးနေ့က စာတစ်စောင်

စာရေးဆရာ မြင့်ဆွေသည် တော်လှန်ရေးနေ့က စာတစ်စောင်ပေးစာကို ၂၇-၃-၁၉၅၀ ရက်နေ့တွင် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ပေးစာ၏အစတွင် 'သားဆီ သည်စာတွေကို ဖေဖေရေးနေတဲ့အချိန်မှာ ငါ့သား လူ့လောကကြီးထဲ လူမဖြစ်သေးဘူး မွေးလည်း မမွေးသေးဘူးဆိုတာ ငါ့သား ပထမဆုံး သိထားဖို့ လိုတယ်' ဟု အစပျိုးထားသည်။ ပေးစာစာအုပ်အမည်သည် ဆန်းကြယ်သကဲ့သို့ အစပျိုးမှုမှာလည်း ဆန်းကြယ်သည်။ စာရေးဆရာ မြင့်ဆွေသည် လူပျိုဖခင်ပေးစာဟု အမည်တပ်ထားသော်လည်း မည်သူမည်ဝါနှင့် လက်ထပ်မည်ဟုပင် မဆုံးဖြတ်ရသေးသောအချိန် ဖြစ်ပါသည်။ လူပျိုဘဝတွင် သားကို ဆုံးမသည့်စာကို ရေးသားသောကြောင့် အချို့က ရူးသွတ်နေသည်ဟု သုံးသပ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုစာကိုထောက်ခံပြီး ရေးသားရန် တိုက်တွန်းသူမှာ ဗန်းမော်တင်အောင် ဖြစ်သည်။ ဗန်းမော်တင်အောင်၏အမြင်ကို လူပျိုဖခင်ပေးစာစာအုပ်၌ စာရေးသူက-

> "ငါ့သား ဦးလေးကြီးတင်အောင် (ဗန်းမော်တင်အောင်)က ဆိုရင် ကိုမြင့်ဆွေ ခင်ဗျားအကြံဟာ သိပ်ပိုင်တာပဲဗျာ .... ပြည်သူ့ ဒီမိုကရေစီသစ်ကို တည်ဆောက်ရာမှာ မြင့်ဆွေနီတိဟာ စူးကလေး တစ်ချောင်း ဖြစ်နေတာလို အခု သည်စာဟာလည်း အရေးကြီးတဲ့

> အုတ်တစ်ချပ် ဖြစ်နေလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်တယ်
> လို့တောင် ပြောသွားသေးတယ်”[၁]

ဟု တင်ပြထားပါသည်။ စာရေးသူကိုယ်တိုင်ကလည်း နိဒါန်းတွင် ဤစာအုပ်၌ ပါရှိသော ပေးစာများမှာ လင်းယုန်ဂျာနယ် အုပ်တွဲ ၁ အမှတ် ၁ မှစ၍ အုပ်တွဲ ၃ အမှတ် ၈ ထိ ၁၅ ရက် တစ်ကြိမ် ထုတ်ဝေသော လင်းယုန်ဂျာနယ် ရပ်ဆိုင်းသွားသည် အထိ မရှိသေးသော သားထံသို့ လူပျိုဖခင်ပေးစာ ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အပတ်စဉ် ရေးသားခဲ့သော ပေးစာများပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် လင်းယုန် ဂျာနယ် ခေါင်းကြီးပိုင်းများတွင် ဗန်းမော်တင်အောင်သည် လွတ်လပ်ရေးရပြီးကာစ အချိန်၌ အမေရိကန်တို့၏ ကုလသမဂ္ဂကိုအသုံးချကာ မြန်မာနိုင်ငံကို နယ်ချဲ့လိုသော အနေအထားများ၊ အရှေ့တောင်အာရှကို လွှမ်းမိုးလိုသော အစီအစဉ်များကို သတင်းစာ ခေါင်းကြီးများအဖြစ် မကြာခဏ ရေးသားတင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ စာရေးသူ မြင့်ဆွေနှင့် ဗန်းမော်တင်အောင်တို့သည် ထိုခေတ် နိုင်ငံရေးနှင့် စာပေ အရေးကို ရှုမြင်သုံးသပ်ရာ၌ သဘောချင်း တူညီသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

ထိုပေးစာသည် လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၂ နှစ် ၂ လနှင့် ၂၃ ရက်တွင် ရေးသားကြောင်း အလေးအနက်ထား ပြောဆိုသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ယခုချိန်ထိ လွတ်လပ်ရေး နှစ်ကြိမ်ရပြီး ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုလွတ်လပ်ရေးများသည် ဂုဏ်ယူဖွယ် မဟုတ်ပေ။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့်တိုင် ပဒေသရာဇ်နှင့် အရင်းရှင်တို့သည် ကြိုးကိုင် ချယ်လှယ်နေဆဲ ဖြစ်သည်။ အုံကြွနေသော ကိုလိုနီတော်လှန်ရေး အင်အားစုကြီးသည် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီကို ရှေ့ရှု၍ ချီတက်နေသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက် အင်အားစုများ ကလည်း အပြင်းအထန် အကာအကွယ်ယူ ခုခံနေကြသေးသည်။ ထို့ကြောင့် အာရှတိုက် တော်လှန်ရေးဟု နိုင်ငံရေးသုခမိန်များက ယခုအချိန်ကို သတ်မှတ်ဆဲ ဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့သမားသည် ထွက်ခွာသွားပြီဖြစ်သော်လည်း နယ်ချဲ့သမား၏ အပေါင်းအဖော်များ ကျန်ရှိနေသေးသည်။ ထိုသူတို့သည် ဟောင်းနွမ်းနေသော စနစ်ဟောင်းကြီးကို ဒီမိုကရေစီတံဆိပ်ကပ်ပြီး လူထုကြီးအား လိမ်ညာနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ပညာရေးကို ကြည့်လျှင် ကျောင်းသားများသည် ပြည်သူ့ပညာရေးကို မသင်ကြားရသေးဘဲ ပဒေသရာဇ်ခေတ်၏ ပညာရေးထဲ၌သာ နစ်မြုပ်နေဆဲ ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးတွင်လည်း အရင်းရှင်၏ ကုန်ထုတ်ဆက်ဆံရေးအောက်မှ မလွတ်နိုင်သေးဘဲ အိမ်ထောင်ရေးစနစ် သည်ပင်လျှင် ပဒေသရာဇ်တစ်ပိုင်း ကိုလိုနီတစ်ပိုင်း ဖြစ်နေသည်။ ယဉ်ကျေးမှုအရ ကြည့်လျှင်လည်း ပဒေသရာဇ်လောင်းရိပ်အောက်မှ စာပေတို့၏ အရိပ်သည် လွှမ်းမိုး

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၂၁။

နေဆဲဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် မွေးဖွားလာမည့် သားအတွက် ကြိုတင်၍စိုးရိမ်စိတ်နှင့် မှာကြားရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရေးသားထားပါသည်။ ထိုစာကို ၂၇ ရက် ၃ လ ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် ရေးသားရခြင်းအကြောင်းမှာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးနေ့ကို အထူးအလေးထားမိစေရန် ဖြစ်သည်။ မွေးဖွားလာမည့်သားအနေနှင့် ဆက်လက်၍ ပညာရေး စီးပွားရေး လူမှုရေး ယဉ်ကျေးမှုအရပ်ရပ်ကို တွန်းလှန်ရမည့် တာဝန်များ ရှိနေသေးသည်ဆိုသော အတွေးဝင်စေရန် ရေးသား တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအချက်များကို တင်ပြရာ၌ ဂျာနယ်ထဲတွင် ရေးသားသော ဆောင်းပါး ဖြစ်သည့်အလျောက် စာရေးသူ၏အမြင်ကို ဖွင့်လှစ်တင်ပြပြီး စာဖတ်သူတို့အား နားလည်လက်ခံလာသည့်အထိ စည်းရုံးလမ်းညွှန်ထားသော လေသံပေါ်လွင်သည်။ တက်ကြွသော၊ ပြတ်သားသော လေသံပါအောင် ရေးသားထားသည်။ လက်ရှိနိုင်ငံရေး အခြေအနေကို တင်ပြရာတွင် စာရေးသူက–

> "လွတ်လပ်တဲ့နိုင်ငံ ဖြစ်လာပေမဲ့ ပဒေသရာဇ်နှောင်ကြိုးတွေကို အကုန်မဖြတ်ရသေးဘူး အရင်းရှင် စက်ယန္တယားကြီးတွေဟာလဲ လည်မြဲပဲ လည်နေသေးတယ် အုံကြွနေတဲ့ ကိုလိုနီတော်လှန်ရေး အင်အားစုကြီးဟာ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီကို ရှေ့ရှု ချီတက်နေမဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် အင်အားစုတွေကလည်း အပြင်းအထန် အကာ အကွယ် ယူပြီး ခုခံနေကြတုန်း ရှိသေးတယ်"[၁]

ဟု ရေးသားထားပါသည်။ စာဖတ်သူတို့အနေနှင့် ပိုထင်ရှားသိမြင်စေရန် 'ပဒေသရာဇ် နှောင်ကြိုး၊ အရင်းရှင်စက်ယန္တယား' စသည်ဖြင့် ရူပကအလင်္ကာမြောက်သော စကားသုံး များနှင့် တင်ပြထားပါသည်။ လွတ်လပ်သည့်နိုင်ငံ ဖြစ်လာသော်လည်း ပဒေသရာဇ် စနစ် ပျောက်ပျက်သွားခြင်း မရှိသေးကြောင်းကို တိုက်ရိုက်မပြောဘဲ 'ပဒေသရာဇ် နှောင်ကြိုးတွေကို အကုန်မဖြတ်ရသေး' ဟု သွယ်ဝိုက်၍ ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာ မြောက်အောင် ရေးသားသည်။ အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ်သည် ဆက်လက်တည်ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်ဆိုသော အချက်ကို တိုက်ရိုက်မရေးဘဲ 'စက်ယန္တယားကြီးတွေဟာလဲ လည်မြဲပဲ လည်နေသေးတယ်' ဟု သွယ်ဝိုက်၍ ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာဖြင့် ထင်ရှား သိသာအောင် တင်ပြထားပါသည်။

ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ကြီးကို တင်ပြရာ၌ 'အုံကြွနေတဲ့ ကိုလိုနီတော်လှန်ရေး အင်အားစုကြီး' ဟု နာမဝိသေသနပုဒ်များဖြင့် ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ရေးသားထား ပါသည်။ ထိုသူတို့အား ဆန့်ကျင်ဘက်အင်အားစုများက ချီတက်နေသည့် ပန်းတိုင်သို့

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၂၃။

မရောက်အောင် ခုခံနေကြပုံကို တင်ပြရာ၌ 'အပြင်းအထန် အကာအကွယ်ယူပြီး ခုခံနေကြတုန်း ရှိသေးတယ်' ဟု ရေးသားထားပါသည်။ အကြောင်းအရာ ပို၍ ထင်ရှားပေါ်လွင်စေမည့် အနက်ချင်းဆက်စပ်မှုရှိသော စကားလုံးကို ပေါင်းစုရေးသား ထားပါသည်။ ထိုစဉ်က သတင်းစာ ဂျာနယ်များသည် လက်ရှိအစိုးရ၏ အပြုအမူ များကို တော်လှန်လေ့ ရှိသည်။ ထိုခေတ် သတင်းစာတို့၏ မူဝါဒအတိုင်း နယ်ချဲ့ သမားများ အရင်းရှင်များကို ဆန့်ကျင်တော်လှန်ရေးသားလေ့ ရှိသည်။ လင်းယုန် ဂျာနယ် ထုတ်ဝေသူ ဗန်းမော်တင်အောင်သည် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ် အလွန် ပြင်းထန်သည်။ ထိုခေတ်က အုပ်စိုးနေသော ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ခေါင်းဆောင်သည့် ဖဆပလအစိုးရအဖွဲ့ကိုလည်း အမေရိကန်နှင့်ပူးပေါင်းသော နယ်ချဲ့အားပေးအစိုးရ အဖြစ် မြင်သည်။ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်ရေးရသည့်တိုင် နယ်ချဲ့နှင့်အရင်းရှင်တို့၏ ဖိနှိပ်မှုများ ရှိနေသည့်အတွက် ပြည်သူလူထုမှာ လွတ်လပ်ရေး၏ အရသာ အစစ်အမှန်ကို မခံစားကြရပေဟု ခံယူထားသည်။ လင်းယုန်ကလောင်ရှင်ပီပီ စာရေးဆရာ မြင့်ဆွေ သည်လည်း နိုင်ငံရေးခံယူချက် ပြင်းထန်ဟန် ရှိသည်။ ထိုခံယူချက် ပြင်းထန်သော လေသံကို–

> "နယ်ချဲ့သမားဟာ ဗမာမြေပြင်က ထွက်ခွာသွားပြီလို့ ဆိုရပေမဲ့ နယ်ချဲ့သမားရဲ့ အိမ်စောင့်ခွေးတွေဟာ ဗမာမြေပြင်မှာ ရှိမြဲပဲ ရှိနေသေးတယ်၊ တိုင်းရင်းသားသစ္စာဖောက်တွေနဲ့ အရင်းရှင်တွေ ဟာလည်း ပူးပေါင်းပြီး သူတို့အခွင့်အရေးတွေ မကျဆုံးအောင် အင်မတန်ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြေ့နေတဲ့ စနစ်ဟောင်းကြီးကို ဒီမိုကရေစီ တံဆိပ်ကပ်ပြီး အကြီးအကျယ် အလုပ်အကျွေးပြုနေကြတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်၊ ပြည်သူလူထုကြီးရဲ့ မျက်စိထဲကို သဲပက်ပြီးတော့ ပြောင်ပြောင်ကြီး လိမ်နေကြတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်"[၁]

ဟု ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ ခေတ်အခြေအနေပေါ် မူတည်၍ ပြည်သူတစ်ဦး ဖြစ်သော စာရေးသူ၏ ပြင်းထန်သော ခံစားမှုလေသံပါနေသည့် အရေးအသား ဖြစ်ပါသည်။ နယ်ချဲ့တို့၏ အလိုတော်ရိများကို 'နယ်ချဲ့သမား၏ အိမ်စောင့်ခွေး'၊ 'တိုင်းရင်းသား သစ္စာဖောက်' ဆိုသည့် စကားလုံးများက နယ်ချဲ့နှင့် သစ္စာဖောက် များကို မုန်းတီးသည့် ခံစားမှုကို ဖော်ပြနေသည်။ ထိုစကားလုံးများဖြင့် ပြည်သူ တစ်ရပ်လုံးအား ခံစားမှုပြင်းထန်လာအောင် သွေးထိုးလှုံ့ဆော်ထားသည်။ ထို့ပြင်

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၂၄။

ဒီမိုကရေစီတံဆိပ် တပ်ထားသော်လည်း ပင်ကိုယ်ရှိရင်းစွဲ စနစ်ဟောင်းကို သုံးစွဲနေကြောင်း တင်ပြရာ၌ သူတို့အခွင့်အရေးတွေ မကျဆုံးအောင်–

> "အင်မတန် ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြေ့နေတဲ့ စနစ်ဟောင်းကြီးကို ဒီမိုကရေစီတံဆိပ်ကပ်ပြီး အကြီးအကျယ် အလုပ်အကျွေးပြုနေကြတုန်းဘဲ ရှိသေးတယ်"[၁]

ဟု ရေးသားထားပါသည်။ ရှိရင်းစွဲ စနစ်ဟောင်းကြီး၏သရုပ်ကို ပေါ်လွင်အောင် 'အင်မတန် ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြေ့နေတဲ့' စကားလုံးများနှင့် ဝိသေသပြုကာ ပုံဖော်ထားပါသည်။ ထိုစနစ်ကို ဆက်၍သုံးစွဲဖြစ်သည်ဟု မသုံးဘဲ 'အကြီးအကျယ် အလုပ်အကျွေး ပြုနေကြ' ဟု သုံးထားပါသည်။ 'အင်မတန်'၊ 'အကြီးအကျယ်' ဆိုသည့် နာမဝိသေသနများက ပြင်းထန်မှုကို ပေါ်လွင်စေသည်။ 'အလုပ်အကျွေးပြု' ဆိုသည့် စကားလုံးကလည်း သုံးနေဆဲဆိုသည့် စကားလုံးထက်ပို၍ ထိုစနစ် အသက်ဝင်နေမှုကို ပုံပေါ်စေပါသည်။

ဒီမိုကရေစီတံဆိပ်တပ်၍ စနစ်ဟောင်းသုံးနေသည့်သူတို့၏ အပြုအမူကို 'ပြည်သူလူထုကြီးရဲ့ မျက်စိထဲကို သဲပက်ပြီးတော့ ပြောင်ပြောင်ကြီးလိမ်နေကြတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်' ဟု ရေးသားတင်ပြခဲ့ပါသည်။ အမူအရာပြစကားလုံးများ၊ အပြုအမူပြစကားလုံးများသုံး၍ ဆိုလိုချက် ထင်ရှား လေးနက်အောင် တင်ပြထားပါသည်။ လိမ်သည် ဟူသော စကားကိုပင် ဝိသေသပုဒ်အဖြစ်လည်းကောင်း ထင်ရှားမြင်သာသော စကားလုံးဖြင့်လည်းကောင်း ပြတ်ပြတ်သားသား တိုက်ခိုက်ရေးသားထားဟန်ကို တွေ့ရပါသည်။

စာရေးသူသည် ပညာရေးစနစ်၌ ခေတ်မီသော စာပေအရေးအသားများကို မသင်ကြားရဘဲ ပဒေသရာဇ်အရိပ်လွှမ်းသော စာပေများကို သင်ကြားနေရခြင်းအပေါ်၌လည်း တော်လှန်သင့်သည့် ဆိုသော သဘောကို–

> "ဒါကြောင့် အခုအချိန် ပညာရေးကို ကြည့်ရင်လည်း ပြည်သူ့ပညာရေးဟာ အပြတ်အသတ် အောင်ပွဲ မကျင်းပနိုင်သေးဘူး။ စာသင်ကျောင်းခန်းထဲက ကျောင်းသားတွေဆိုရင် ဖေဖေတို့ တည်ဆောက်နေတဲ့ ပြည်သူ့ပညာရေးကို မသင်ကြားရသေးဘူး၊ ရွှေဘဝါးတော်အောက် ကျွန်ုပ် လျှောက်အံ့၊ မလျှောက်ဝံ့ဝံ့၊

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၂၄။

> လျှောက်ဝံ့ဝံ့နှင့် ဆိုတဲ့ ပဒေသရာဇ်ခေတ်က အမွေပေးခဲ့တဲ့ ပညာရေးထဲမှာပဲ နစ်မြုပ်နေကြတုန်း ရှိသေးတယ်"[၁]

ဟု တင်ပြထားပါသည်။ အိမ်ထောင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍လည်း–

> "အိမ်ထောင်ရေးကို ကြည့်ရင်လည်း ပြည့်တန်ဆာစနစ်နဲ့ မထူးခြားတဲ့ ပဒေသရာဇ်တစ်ပိုင်း ကိုလိုနီတစ်ပိုင်း အိမ်ထောင်ရေး စနစ်ကြီးကို အပြတ်အသတ် မတွန်းလှန်နိုင်သေးဘူး"[၂]

ဟု ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ စာရေးသူသည် ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကို မျှော်လင့်သော်လည်း မရသေးသည့်အတွက် နာကျင်မှုများ၊ မကျေနပ်မှုများ ပြင်းထန်နေသည့်အလျောက် ရေးဟန်သည် ပြင်းထန်နေပါသည်။ 'ပြည့်တန်ဆာစနစ်'၊ 'ပဒေသရာဇ်တစ်ပိုင်း ကိုလိုနီတစ်ပိုင်း အိမ်ထောင်ရေး' ဆိုသော စကားအသုံးအနှုန်းများသည် ဆိုလိုချက်ကို ထင်းကနဲ မြင်သာစေနိုင်သောအသုံးအနှုန်းများ ဖြစ်သည်။ ထိုစနစ်အပေါ် မုန်းတီးစက်ဆုတ်သည့် ခံစားမှုကို 'အပြတ်အသတ် မတွန်းလှန်နိုင်သေးဘူး' ဆိုသည့် စကားလုံးများက ဖော်ပြနေပါသည်။ ပဒေသရာဇ်လောင်းရိပ်လွှမ်းနေသော စာပေများကို ပယ်ဖျက်လိုသော စိတ်ဆန္ဒပြင်းပြနေပုံကို–

> "ပဒေသရာဇ်စာပေတွေကို ဖေဖေတို့ဟာ အပိုင်းအပိုင်းကျိုးအောင် ရိုက်ချိုးမပစ်နိုင်ကြသေးဘူး"[၃]

ဟူသော အရေးအသားက ဖော်ပြနေပါသည်။ စာပေများကို ရိုက်ချိုး ဟူသည့် မလိုက်ဖက်သော စကားအသုံးအနှုန်းကို တွဲ၍သုံးပေးခြင်းဖြင့် နာကျင်စိတ်ကို ပေါ်လွင်စေသည်။ 'အပိုင်းအပိုင်း ကျိုးအောင်' ဆိုသည့် ဝိသေသပုဒ်ကလည်း ထိုအချက်များသည် တိုင်းပြည်အတွက် အလွန်အရေးပါသည် ဟူသော သဘောကို ထင်ရှားစေပါသည်။ စကားအသုံးအနှုန်းအရကြည့်လျှင် နယ်ချဲ့ကို အလုပ်အကျွေးပြုနေတဲ့ ပညာရေး၊ ပဒေသရာဇ်လောင်းရိပ်အောက်က စာပေဆိုသည့် စကားအသုံးအနှုန်းများကလည်း ဆိုလိုချက်ကို ထိမိပေါ်လွင်စေသည်။ စာရေးသူသည် ခေတ်၏ အခြေအနေကို ခံစားရင်း ခေတ်အပေါ် စိုးရိမ်သည်။ ထိုခေတ်တွင် မွေးဖွားလာမည့် လူငယ်များ ရင်ဆိုင်ရမည့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ပညာရေး ပြဿနာအရပ်ရပ်အတွက် စိုးရိမ်သည်။ ထိုစိုးရိမ်စိတ်များ လွှမ်းမိုးပြီးလျှင် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးကပါ နားလည်လက်ခံလာအောင် စည်းရုံးပြောဆိုသည့် လေသံသည်

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၂၅။

[၂] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၂၅။

[၃] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၂၅။

တင်းမာပြတ်သားသည်။ နိုင်ငံရေးရပ်တည်မှုအမြင် ပြတ်သားသည့်အလျောက် စာပေရေးဟန်ကလည်း ပြတ်သားရဲရင့်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၂။ ၂။ နယ်ချဲ့အိမ်စောင့်ခွေးများနှင့် ပစ္စက္ခမြန်မာစာပေသမိုင်း

ထိုပေးစာတွင် ထိုခေတ်က မြန်မာစာပေသမိုင်းနှင့် နယ်ချဲ့အလိုတော်ရိ စာပေသမားများ၏ အနေအထားများကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ စာပေသည် ဘဝ၏အရိပ် ဖြစ်သည်။ ဘဝက ထင်ဟပ်လာသော အရိပ်ဖြစ်၍ ဘဝလှုပ်ရှားမှုရှိသကဲ့သို့ စာပေလှုပ်ရှားမှုလည်း ရှိသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပြီးကတည်းက စာပေတွန်းကန်လှုပ်ရှားမှုများ ပိုပြင်းထန်လာသည်။ လက်ဝဲစာပေသမားများက လက်ယာဖောက်ပြန်ရေး စာပေသမားများကို ဝေဖန်ကြသည်။ လက်ယာဖောက်ပြန်ရေးစာပေသမားများကလည်း လက်ဝဲစာပေသမားများကို ရှုံ့ချကြသည်။ စာပေသမားအချင်းချင်းလည်း သရုပ်ပျက်စာပေ၊ သရုပ်မှန်စာပေ၊ ဓိမ်စာပေ၊ ပြည်သူ့စာပေ၊ စာပေသစ် ဆိုသည့် အမည်များနှင့် အပြန်အလှန် ဝေဖန်နေကြသည်။

ရာဇဝင်သဘောအရကြည့်လျှင် လူမှုဆက်ဆံရေး လှုပ်ရှားမှုများ ပြင်းထန်လာသောကြောင့် ကုန်ထုတ်ဆက်ဆံရေးများလည်း လှုပ်ရှားမှု ပြင်းထန်လာသည်။ ကုန်ထုတ်ဆက်ဆံရေး လှုပ်ရှားမှုများ ပြင်းထန်လာသည့်အတွက် လူမှုဆက်ဆံရေး လှုပ်ရှားမှုများ ပြင်းထန်လာသည်။ လူမှုဆက်ဆံရေး လှုပ်ရှားမှု ပြင်းထန်လာသောကြောင့် စာပေလှုပ်ရှားမှုများလည်း ပြင်းထန်လာသည်။ စာပေတွင် စည်းဝိုင်းတစ်ခု ရှိလာသည်။ တိုးတက်သော စည်းဝိုင်းထဲတွင် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီစာရေးဆရာ၊ လက်ဝဲတော်လှန်ရေးစာရေးဆရာများက ခေါင်းဆောင်၍ ဖောက်ပြန်သော စည်းဝိုင်းထဲတွင်မူ လက်ယာစားဖားစာရေးဆရာများ၊ အရင်းရှင်မြေရှင်တွေ၊ ကြေးစားစာရေးဆရာများက ခေါင်းဆောင်၍ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီအရေးကို ဆောင်ရွက်နေသောသူများကို အန္တရာယ်အပြုဆုံးမှာ နယ်ချဲ့သမား၏ အိမ်စောင့်ခွေးဖြစ်သော စာရေးဆရာများဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်အရ ကြည့်လျှင်လည်း တိုးတက်သောအင်အားစုများက ပြည်သူကို အလုပ်အကျွေးပြုပြီး ဖောက်ပြန်သော အင်အားစုများက မြေရှင်ပဒေသရာဇ်အရင်းရှင်နယ်ချဲ့သမားကို အလုပ်အကျွေးပြုနေကြသည်။ ယုံကြည်မှုအရကြည့်လျှင် တိုးတက်သော အင်အားစုများက ပြည်သူ၏အာဏာသစ်ကို ယုံကြည်ကြသည်။ ဖောက်ပြန်သော အင်အားစုများက သူရဲကောင်းဆန်ဆန် ခေါင်းမိုးထားသော အာဏာကို ယုံကြည်နေကြသည်။ ကြွေးကြော်သံအရဆိုလျှင် တိုးတက်သော အင်အားစုများက ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီအရေးနှင့် ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးကို ကြွေးကြော်နေကြသည်။ ဖောက်ပြန်သောအင်အားစုများက စာပေတွင် နိုင်ငံရေးမစွက်ရ ဆိုသော ကြွေးကြော်သံကို ကြွေးကြော်

နေကြသည်။ နယ်ချဲ့အစိုးရ၏ အိမ်စောင့်ခွေးဖြစ်သော စာရေးဆရာများသည် အမေရိကန်ခေါင်းဆောင်သည့် နယ်ချဲ့စစ်ဝါဒီဂိုဏ်းကြီးကို အလုပ်အကျွေးပြုနေကြသည်။ တတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ စစ်တရားခံများထဲတွင် ထိုစာရေးဆရာအုပ်စု ပါဝင်သည်။

ထိုစာရေးဆရာများက မျက်မှောက်ခေတ် စာပေသမိုင်းတွင် တိုးတက်နေသော စာရေးဆရာများကို လက်မခံနိုင်ဘူး၊ နေရာမပေးနိုင်ဘူးဟု ပြောဆိုနေကြသည်။ နယ်ချဲ့အစိုးရ၏ အရိပ်မကင်းသော ထိုခေတ်ဖဆပလအစိုးရသည် သတင်းစာများ၏ လွတ်လပ်မှုအခွင့်အရေးကို ပိတ်ပင်နေသည်။ အမေရိကန်နှင့် အဆင်ပြေသော သတင်းစာများသည်သာ အခွင့်အရေးရနေကြသည်။ ထိုအချိန်က ရှိခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းကြီးမှာလည်း အိပ်ပျော်နေသကဲ့သို့ လှုပ်ရှားမှု မရှိပေ။ စာပေတွင် နိုင်ငံရေးမစွက်ရ ဟူသော အယူအဆကို လက်ကိုင်ထားကြသည်။ ထိုပေးစာဆောင်းပါးသည် လက်ရှိနိုင်ငံရေးအခြေအနေကို သုံးသပ်ပြီး ပြည်သူလူထုသိအောင် ဖွင့်လှစ်ပြသသည့် ဆောင်းပါးဖြစ်သည့်အလျောက် မိမိနိုင်ငံသား စာရေးဆရာများကို အားပေးရမှန်းမသိဘဲ ရိုတ်စပီးယားကို အားပေးဂုဏ်ပြုနေသည့် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု၏ အပြုအမူကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပြသထားပါသည်။

ထိုပေးစာဆောင်းပါးတွင် ဖခင်က သားဖြစ်သူကိုပေးသည့် စာရေးဟန်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ပေးစာဟန် ပေါ်စေရန်အတွက်–

> "သည်နေရာမှာ ငါ့သားသိထားဖို့ကတော့ ... ဖေဖေဟာ အမြဲတမ်း သေနင်္ဂဗျူဟာနဲ့ နည်းပရိယာယ်ကို လက်မလွှတ်ဘူး၊ အခု ငါ့သားဆီ ရေးတဲ့စာတွေဟာလဲ ဖေဖေရဲ့ သေနင်္ဂဗျူဟာနဲ့ နည်းပရိယာယ်အရ ရေးနေတယ်ဆိုတာ ငါ့သားသိထားဖို့ အရေးကြီးတယ် ... ငါ့သားကတော့ အမယ်လေး တို့ဖေဖေကလဲ ကိုယ့်သားဆီ စာရေးတာတောင်ပဲ သေနင်္ဂဗျူဟာတွေ၊ နည်းပရိယာယ်တွေနဲ့ တယ်ကြီးကျယ်ပါလားလို့ ထင်ချင်ထင်မယ်"[၁]

ဟူ၍ ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ သားဖြစ်သူအား ဖခင်ဖြစ်သူက ဆွေးနွေးပြောကြားဟန် သားက အပြန်အလှန် ပြန်၍ဆွေးနွေးဟန်များပါအောင် ရေးသားထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဖခင်က လမ်းညွှန်ဟန်ဖြင့်–

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၈၃။

> "သေနင်္ဂဗျူဟာ နည်းပရိယာယ်နဲ့ ကင်းကွာတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ် မှန်သမျှ ကြီးကြီးငယ်ငယ် အောင်မြင်ခြင်းဆိုတဲ့ နောက်ဆုံး ပန်းတိုင်ရောက်အောင် ဘယ်နည်းနဲ့မှ မချီတက်နိုင်ဘူးဆိုတာ ငါ့သား ပြတ်ပြတ်သားသား နားလည်မှု ယူထားရမယ်"[၁]

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဖခင်ဖြစ်သူက သားအား မလွဲမသွေ ရင်ဆိုင်ရမည့် ဘဝတိုက်ပွဲတွင် သေနင်္ဂဗျူဟာ၏ အရေးပါပုံကို လမ်းညွှန်ဟန် ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ 'ပြတ်ပြတ်သားသား နားလည်မှု ယူထားရမယ်' ဟူ၍ ကြိယာဝိသေသနအသုံးဖြင့် တင်ပြထားရာ တင်းမာ၍ တိကျပြတ်သားသော လမ်းညွှန်ချက်ဖြစ်ကြောင်း ခိုင်မာစေသည်။

အချို့နေရာများတွင် ဗဟုသုတပေးသည့် ပေးစာဖြစ်သည့်အလျောက် ဖွင့်ဆိုရှင်းပြရေးဟန်ကို သုံးထားကြောင်းကို–

> "ဒီတော့ ငါ့သား ပထမဆုံးနားလည်ရမှာက စာပေဟာ ဘာလဲ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲ အကြမ်းပြေးစကားလုံးနဲ့ ပြောရရင်တော့ စာပေကို ဘဝကထင်လာတဲ့ အရိပ်လို့ဘဲ ပြောရလိမ့်မယ်။ ဆိုလိုတာက စာပေဟာ ဘဝကြားက ခွဲထွက်လာရမယ်၊ ဘဝက ပေါက်ဖွားပေးရမယ်လို့ ဆိုလိုတယ် ဒါမှလည်း စာပေဟာ ဘဝနဲ့ မကင်းမကွာ ရပ်တည်နိုင်လိမ့်မယ် မဟုတ်လား"[၂]

ဟု ရေးသားထားပါသည်။ စကားအသုံးအနှုန်းကို ကြည့်လျှင် စာပေသည် ဘဝမှ ခွဲထွက်လာသည်။ ဘဝ၏ပုံရိပ်ပင် ဖြစ်သည်ဆိုသောသဘောကို ထင်ရှားစေရန် 'ဘဝအရိပ်' ဟု သုံးထားသည်။ စာပေသည် ဘဝနှင့် မကင်းကွာသင့် ဟူသော သဘောကို ရှင်းလင်းတင်ပြရာတွင် ဝါကျတစ်ကြောင်းနှင့်တစ်ကြောင်း ရှေ့နောက် အဆက်အစပ်မိအောင် ရေးသားထားသည့်အတွက် ရှင်းလင်းသိသာလွယ်သည်။ စာရေးသူသည် ဖဆပလခေတ်၏ စာပေသမိုင်းကို တင်ပြရာ၌ ထိုခေတ်သုံး ဝေါဟာရများကိုသုံး၍ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တင်ပြထားပါသည်။ လက်ဝဲစာပေသမား လက်ယာဖောက်ပြန်ရေးစာပေသမား၊ သရုပ်ပျက်စာပေ၊ သရုပ်မှန်စာပေ၊ ဖိမ်စာပေ၊ ပြည်သူ့စာပေ၊ စာပေသစ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစကားသုံးများက ထိုခေတ်၏အရိပ်ကို ထင်ဟပ်စေပါသည်။ ထိုအချိန် စာပေလောက၌ အယူအဆကွဲသောသူများအချင်းချင်း အတိုက်အခံပြုကာ ရန်ဖြစ်နေကြသည်။ ထိုသဘောကို တင်ပြရာ၌ စာရေးသူသည်

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၈၄။

[၂] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၈၅။

စာပေရေးရာအဖြစ်အပျက်ကိုပင် လူတို့၏ လှုပ်ရှားဖြစ်ပျက်ဟန် အကောင်အထည်ပြ စကားလုံးများသုံး၍–

> "ဒါဖြင့် ဖေဖေတို့ခေတ် စာပေလောကဟာ လူနှစ်ယောက် နပမ်းလုံးသလို မဟုတ်ဘဲ လူ လေး၊ ငါး၊ ခြောက်ယောက်စုပြီး နပမ်းလုံးနေသလို ဖြစ်မနေဘူးလားလို့ ငါ့သားက မေးချင်ကောင်း မေးချင်လိမ့်မယ်"[၁]

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ 'နပမ်းလုံး' ဆိုသည့် အကောင်အထည်ပြ စကားလုံးကြောင့် စာပေတိုက်ပွဲသရုပ်၏ ပြင်းထန်မှုအခြေအနေကို နားလည်လာစေပါသည်။

စာရေးသူသည် ဂျာနယ်တွင် ရေးသားသော စာပေဆောင်းပါးဖြစ်သည့် အလျောက် အကြောင်းအရာအားဖြင့် ခိုင်မာပြီးလေးနက်အောင် ရေးသားထားပါသည်။ ရေးဟန်ကိုမူ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အဆက်အစပ်မိအောင် အချိတ်အဆက်မိသည့် ဝါကျများနှင့် စာပိုဒ်ဖွဲ့စည်းတင်ပြထားပါသည်။ ထိုသဘောကို–

> "ဒီတော့ ကုန်လုပ်ဆက်ဆံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေ ပြင်းထန်လာသလောက် လူ့ဆက်ဆံရေးရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေ ပြင်းထန်လာမယ်၊ လူ့ဆက်ဆံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေ ပြင်းထန်လာတာနဲ့အမျှ စာပေလှုပ်ရှားမှုတွေဟာလဲ ပြင်းထန်လာတယ်ဆိုတဲ့ တကယ့် ရုပ်ဘဝရဲ့ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဆက်စပ်နေမှု၊ ပြောင်းလဲတိုးတက်မှု ဆိုတဲ့ ရုပ်ရာဇဝင်ကို ငါ့သား ပြတ်ပြတ်သားသား မြင်ရမယ်၊ မြင်နိုင်ရမယ်"[၂]

ဟု ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ ရှုပ်ထွေးလှသော နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွင် သားဖြစ်သူ ဝေဝါးနေမည်ကို စိုးရိမ်စိတ်ဖြင့် 'ပြတ်ပြတ်သားသား မြင်ရမယ်၊ မြင်နိုင်ရမယ်' ဟု ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

စာရေးသူသည် နိုင်ငံရေးယုံကြည်မှု၊ ခံစားမှုများအရ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အတွေးများကို ရေးသားရာတွင် ဆိုလိုချက်ထိရောက် ပေါ်လွင်စေရန် ခံစားမှုပါသော စကားအသုံးအနှုန်းများကို ရွေးချယ်သုံးနှုန်းထားပါသည်။ စာရေးသူသည် ပြည်သူ့ဘက်တော်သား စာရေးဆရာပီပီ ဆင်းရဲသား အလုပ်သမား၊ လယ်သမား လူတန်းစားအတွက် ရေးဖွဲ့သော စာပေကိုသာ နှစ်သက်သည်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ်၏ စာပေများ

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၈၅။
[၂] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၈၆။

အပေါ်တွင် အထင်သေးရှုံ့ချသည်။ ထိုခံစားမှု၊ ထိုအမြင်ကို စာဖတ်သူတို့အား ဖြန့်ချိစည်းရုံးရာတွင်လည်း–

> “ပဒေသရာဇ်ခေတ်က ပဒေသရာဇ်အလိုတော်ကျ ဖော်လံဖားရေးထားတဲ့ ပဒေသရာဇ် မင်းစဉ်မင်းဆက်တွေရဲ့ ဖွားသေစာရင်းနဲ့ သူရဲကောင်းတွေရဲ့ ဖွားသေစာရင်းလောက်ပါတဲ့ ဖွားသေစာရင်း မှတ်ပုံတင်စာအုပ်ကြီးလို ရာဇဝင်မျိုး”[၁]

ဟု ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ စာရေးသူသည် ပဒေသရာဇ်ခေတ်၏ ရာဇဝင်စာပေများကို မနှစ်သက်သည့်အလျောက် ‘ပဒေသရာဇ်အလိုတော်ကျ ဖော်လံဖားရေးထားတဲ့ ပဒေသရာဇ် မင်းစဉ်မင်းဆက်တွေရဲ့ ဖွားသေစာရင်း မှတ်ပုံတင်စာအုပ်ကြီး’ ဟု နာမဝိသေသနပုဒ်များဖြင့် ထိထိမိမိ ပစ်ပစ်ခတ်ခတ် သုံးစွဲရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ လူဟူ၍ ဖြစ်လာလျှင် လူတိုင်းသည် နိုင်ငံရေးကို စိတ်ဝင်စားရမည်ဆိုသော သဘောကို–

> “ဒီတော့ ... လူရယ်ဖြစ်လာရင် လူတိုင်းလူတိုင်း အလိုလို နိုင်ငံရေးသတ္တဝါတွေ ဖြစ်နေကြတယ်ဆိုတာ ပြောဖို့တောင် မလိုတော့ပါဘူး”[၂]

ဟု တင်ပြခဲ့သည်။ ‘နိုင်ငံရေးသတ္တဝါ’ ဟူသောအသုံးက ထူးခြားဆန်းသစ်သည်။ ထိထိမိမိ ရှိသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံရေး၌ ဓားဖြင့်အာဏာသိမ်းသော နိုင်ငံရေးကို တိရစ္ဆာန်နိုင်ငံရေးမျိုး အဆင့်သာရှိသည်။ ထိုနိုင်ငံရေးမျိုးသည် နိုင်ရာစား အာဏာသိမ်းသော နိုင်ငံရေးမျိုးသာ ဖြစ်သည်။ ထိုနိုင်ငံရေးမျိုးသည် ကမ္ဘာဦး တိရစ္ဆာန်ခေတ်ဟောင်းကပင် ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုထားသည်။ ဓားမိုး၍ အာဏာသိမ်းသော နိုင်ငံရေးသည် အလွန်ခေတ်နောက်ကျပြီး လက်မခံသင့်ကြောင်းကို ထင်ရှားပေါ်လွင်သော အရေးအဖွဲ့ စကားအသုံးအနှုန်းများဖြင့် တင်ပြထားပါသည်။ ထိုနေရာ၌ ‘ဓားနှင့် အာဏာသိမ်းသော နိုင်ငံရေး၊ တိရစ္ဆာန်နိုင်ငံရေး၊ နိုင်ရာစား အာဏာသိမ်းနိုင်ငံရေး၊ ကမ္ဘာဦး တိရစ္ဆာန်ခေတ်ဟောင်း’ ဆိုသည့် စကားလုံးများက စာရေးသူ၏ ခံစားချက်၊ ခံယူချက်များကို ပြတ်ပြတ်သားသား ထိထိခိုက်ခိုက် ပေါ်လွင်စေပါသည်။

ဦးနုနှင့် ဇနီးဖြစ်သူတို့သည် အင်္ဂလန်မြောက်ပိုင်းသို့ ရောက်သောအခါ ရှိတ်စပီးယား အထိမ်းအမှတ် ဇာတ်ရုံသို့သွား၍ ရှိတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်ကို ကြည့်သည်။ ရှိတ်စပီးယားမွေးနေ့၌ သခင်နုက အသင်းရန်ပုံငွေထဲက ငွေ ၅၀၀

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၉၁။
[၂] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၉၂။

ထုတ်ပြီး စာရေးဆရာအသင်းအနေနှင့် ရိုတ်စပီးယား မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ် ကျင်းပရန် တိုက်တွန်းသည် ဆိုသည့် သတင်းကို ဖော်ပြပြီး စာရေးသူ၏အမြင်ကို တင်ပြထား ပါသည်။ ရှိတ်စပီးယားသည် ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာ ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရမှုအတွက် အားထုတ်မှု တစ်စက်မှမပါသောကြောင့် ရှိတ်စပီးယား မွေးနေ့ပွဲ ကျင်းပရန်မလိုဟု ခံယူသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုအား သရော်သည့်အနေနှင့် ဖေဖေ့မွေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို ကျင်းပသင့်တယ် မဟုတ်လားဟု တင်ပြခဲ့သည်။ သတင်းစာတွင်ရေးသော ဆောင်းပါးတို့၏သဘောမှာ မိမိအမြင်တစ်ခုကို တင်ပြပြီး စာဖတ်ပရိသတ်အား ထိုအမြင်အပေါ် အာရုံစူးစိုက်ပြီး နိုးနိုးကြားကြားဖြစ်လာအောင် ရေးသားလေ့ရှိသည့်အလျောက် အဆုံးတွင်–

> "မြင့်ဆွေ မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို မကျင်းပသေးဘဲနဲ့ ဘာကြောင့်
> ရှိတ်စပီးယား မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို ကျင်းပချင်ရတာလဲလို့
> ဖေဖေတော့ သခင်နုကို ခပ်တိုတိုပဲ မေးလိုက်ချင်တယ်"[၁]

ဟု ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။

လူပျိုဖခင်ပေးစာတွင် လွတ်လပ်ရေးခေတ်ဦးကာလ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုအရပ်ရပ်ကို လူငယ်များအနေဖြင့် မှန်မှန်ကန်ကန် သိမြင် ဆင်ခြင်တတ်စေရန် သိုင်းဝိုင်းရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် လွတ်လပ်ရေးရစ ဖြစ်၍ အရင်းရှင်ကိုလိုနီစနစ်နှင့် ပဒေသရာဇ်စနစ် အကြွင်းအကျန်များကို တွန်းလှန်၍ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးကို တောင်းဆိုရမည်။ ထိုအခြေအနေတွင် လူ့အခွင့်အရေး အတွက် ရာဇဝင်ကိုပြောင်းလဲရမည့် တာဝန်ရှိကြောင်းနှင့် မဆုတ်မနစ် ထမ်းဆောင် သင့်ကြောင်း ထောက်ပြထားပါသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး အမေရိကန်တို့သည် ကုလသမဂ္ဂကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ပြီး အာရှတိုက်ကိုလွှမ်းမိုးရန် ကြိုးစားနေသည့် ကမ္ဘာ့ နိုင်ငံရေးအခြေအနေကိုလည်း ထောက်ပြထားပါသည်။ လွတ်လပ်ရေးရသည်ဟု စိတ်အေး မနေဘဲ ပဒေသရာဇ်နှင့် အရင်းရှင်တို့ကို တော်လှန်ရမည့်တာဝန်သည် လူငယ်များ၌ ရှိသေးကြောင်းကိုလည်း ထောက်ပြသွားပါသည်။

လူငယ်များအနေနှင့် ပဒေသရာဇ်ခေတ်နှင့် အရင်းရှင်ခေတ်၏ ပညာရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးစနစ် အောက်၌သာ ရှိသေးကြောင်း ထောက်ပြထားပါသည်။ လက်ရှိအစိုးရအနေနှင့် ဒီမိုကရေစီတံဆိပ်တပ်ပြီး အရင်းရှင်နှင့် ပဒေသရာဇ်စနစ်ဟောင်း ကိုသာ သုံးစွဲနေဆဲဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေးအခြေအနေကို အသိပေးပြီး ရာဇဝင် ပြောင်းရမည့် တာဝန်ကို သိလာအောင် အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။

---

[၁] မြင့်ဆွေ၊ ၁၉၅၂၊ ၁၀၃။

ဂျာနယ်တွင် ရေးသည့်စာဖြစ်၍ လက်ရှိအစိုးရ၏ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ချက်များကိုလည်း ပြတ်ပြတ်သားသား ဝေဖန်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

အရေးအသားပိုင်းမှကြည့်လျှင် လွတ်လပ်ရေးခေတ်ဦး၏ ပြည်သူတစ်ယောက်အနေနှင့် နာကျင်ခံစား ရေးဖွဲ့သည့်အလျောက် နာကျင်မှုလွှမ်းသည့် စကားအသုံးအနှုန်းဖြစ်သော 'အရင်းရှင်စက်ယန္တရား၊ ပဒေသရာဇ်နှောင်ကြိုး၊ နယ်ချဲ့သမား၏ အိမ်စောင့်ခွေး၊ ပြည်သူလူထုကြီးရဲ့ မျက်စိထဲကို သဲနဲ့ပက်ပြီးတော့ ပြောင်ပြောင်ကြီး လိမ်နေကြတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်' စသော အရေးအဖွဲ့များက ခံစားမှုကို လေသံဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ 'နယ်ချဲ့ကို အလုပ်အကျွေးပြုနေတဲ့ ပညာရေး၊ ပဒေသရာဇ်လောင်းရိပ်အောက်က စာပေ' ဆိုသည့် စကားသုံးများက နိုင်ငံရေးအခြေအနေကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း နားလည်လာစေပါသည်။ နိုင်ငံရေးအမြင် ပြတ်သားသည့်အလျောက် စာပေရေးဟန် ပြတ်သားရဲရင့်သည်။ လူငယ်တို့အတွက် အကျိုးပြုသည့် ပေးစာစကားပြေရေးဟန် ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးခေတ်ဦး၏ နိုင်ငံရေးအခြေအနေ တည်ငြိမ်မှုမရှိ နယ်ချဲ့အငွေ့အသက်က မလွတ်သေးသောအချိန်တွင် လူငယ်ထု၏ အင်အားကိုယူ၍ စနစ်ဟောင်းကို တိုက်ဖျက်ပြီး ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးဆီသို့ အရောက်လှမ်းနိုင်ရန် လူငယ်တို့အား လမ်းပြထားသည့် ပေးစာ ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ထောင်မကျသေးသည့် လူပျိုဖခင်က မြန်မာနိုင်ငံတွင် မွေးဖွားလာမည့် အနာဂတ်၏ လူငယ်များအားလုံးကို သားသဖွယ်ခံယူကာ လူပျိုဖခင်ပေးစာဟု အမည်တပ်ထားခြင်းကလည်း ထူးခြားနေသည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

မြင့်ဆွေ၏ လူပျိုဖခင်ပေးစာတွင် လွတ်လပ်ရေးခေတ်ဦးကာလ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုအရပ်ရပ်ကို လူငယ်များအနေဖြင့် မှန်မှန်ကန်ကန် သိမြင်ဆင်ခြင်တတ်စေရန် သိုင်းဝိုင်းရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် လွတ်လပ်ရေးရစ ဖြစ်၍ အရင်းရှင်ကိုလိုနီစနစ်နှင့် ပဒေသရာဇ်စနစ် အကြွင်းအကျန်များကို တွန်းလှန်၍ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးကို တောင်းဆိုရမည်။ ထိုအခြေအနေတွင် လူ့အခွင့်အရေးအတွက် ရာဇဝင်ကို ပြောင်းလဲရမည့်တာဝန်ရှိကြောင်းနှင့် မဆုတ်မနစ် ထမ်းဆောင်သင့်ကြောင်း ထောက်ပြထားပါသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး အမေရိကန်တို့သည် ကုလသမဂ္ဂကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ပြီး အာရှတိုက်ကိုလွှမ်းမိုးရန် ကြိုးစားနေသည့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးအခြေအနေကိုလည်း ထောက်ပြထားပါသည်။ လွတ်လပ်ရေးရသည်ဟု စိတ်အေးမနေဘဲ ပဒေသရာဇ်နှင့် အရင်းရှင်တို့ကို တော်လှန်ရမည့် တာဝန်သည် လူငယ်များ၌ ရှိသေးကြောင်းကိုလည်း ထောက်ပြသွားပါသည်။

နိဂုံး

ပေးစာအဖွဲ့ပုံစံသည် လူတစ်ဦးမှတစ်ဦးသို့ ပေးပို့သည့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ စာပေမျိုး ဖြစ်သော်လည်း စာရေးသူတို့က အများစာဖတ်ပရိသတ်အတွက် အကျိုးများစေရန် အများအတွက် ပေးစာအဖွဲ့ပုံစံကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်မှစ၍ ပေးစာအဖွဲ့ပုံစံ ပေါ်လွင်လာခဲ့ပြီးလျှင် မျက်မှောက်ခေတ်အထိ ဆက်လက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ လူငယ်များအား နိုင်ငံ့သားကောင်းများ ဖြစ်လာအောင် လမ်းညွှန်ပေးသည့် စာပေများထဲတွင် ပါဝင်သော ပေးစာများကို ဆက်လက်လေ့လာသင့်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ကြည့်ကန်ရှင်ကြီး။ (၁၉၉၅)။ ***မေတ္တာစာ***။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ **မောင်**(ဓနုဖြူ)။ (၁၉၇၉)။ ***စကားပြေသဘောတရား စကားပြေအတတ်ပညာ***။ ရန်ကုန်၊ မြနန္ဒာစာအုပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ **မောင်**(ဓနုဖြူ)။ (၂၀၀၇)။ ***၂၀ရာစု စကားပြေဆရာများ***။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်ပုံနှိပ်တိုက်။

စံကျောင်းဆရာတော်။ (၁၉၈၉)။ ***အလင်္ကာနိဿယသစ်***။ ရန်ကုန်၊ ဇောတိကပုံနှိပ်တိုက်။

ဇော်ဂျီ။ (၂၀၀၄)။ ***ရသစာပေအဖွင့်နှင့်နိဒါန်း*** (ဒု-ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ အင်ကြင်းဦးပုံနှိပ်တိုက်။

တာရာ၊ ဒဂုန်။ (၁၉၇၀)။ ***အလှဗေဒ ၂*** ။

တင်ရွှေ၊ ဦး(ပါမောက္ခ)။ ***စာပေဟူသည်***

ပုည၊ **ဦး**။ (၁၉၉၆)။ ***မေတ္တာစာ***။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။

ဖေမောင်တင်၊ **ဦး**။ (၁၉၈၇)။ ***မြန်မာစာပေသမိုင်း*** (စ-ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ စံပယ်ဦးပုံနှိပ်တိုက်။

မြင့်ဆွေ။ (၁၉၅၂)။ ***လူပျိုဖခင်ပေးစာ***။ ရန်ကုန်၊ တိုင်းသစ်ပုံနှိပ်တိုက်။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၉၉)။ ***မြန်မာအဘိဓာန်***။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၉၉)။ ***မြန်မာ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်***။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၉၉)။ ***အင်္ဂလိပ် မြန်မာ အဘိဓာန်***။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

ရွှေအောင်၊ ဦး။ (၁၉၈၀)။ ***ရသစာပေ၏ရသ***၊ ရန်ကုန်၊ နေလင်းပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်။

သုတ၊ မောင်(**ဗိုလ်မှူးဘသောင်း**)။ (၁၉၆၁)။ ***မြန်မာစာမြင့်ချင်လွန်းလို့***။ မေမြို့။ နေရှင်နယ်ပုံနှိပ်တိုက်။

သက်လွင်၊ မောင်။ (၁၉၇၀)။ ***မြန်မာခရီးသွားစာပေ (၁၈၈၅-၁၉၇၀)***။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

အေးကျော်၊ **ဦး**(ဘီအေ၊ ဘီအယ်)။ (၁၉၄၁)။ ***ဖွဲ့သားချစ်***။ ရန်ကုန်၊ နဂါးနီစာအုပ်တိုက်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Harmon, William & C.Hung Holmon (1996). ***A Handbook To Literature***. New Jersey, University of North Carolina.Chapel Hill.